

ISSN: 3060-4613

MAKTABGACHA
VA MAKTAB
TA'LIMI VAZIRLIGI

№9
2025

- 13.00.00 Pedagogika fanlari
- 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
- 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
- 13.00.03 Maxsus pedagogika
- 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
- 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
- 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
- 13.00.07 Ta'limda menejment
- 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
- 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
- 07.00.00 Tarix fanlari
- 19.00.00 Psixologiya fanlari
- 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
- 02.00.00 Kimyo fanlari
- 03.00.00 Biologiya fanlari
- 09.00.00 Falsafa fanlari
- 10.00.00 Filologiya fanlari
- 11.00.00 Geografiya fanlari

M

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Pedagogika, psixologiya fanlariga ixtisoslashgan ilmiy jurnal

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Elektron nashr. 1132 sahifa,
2-sentyabr, 2025-yil.

BOSH MUHARRIR:

Karimova E'zoza Gapijanovna – O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vaziri

BOSH MUHARRIR O'RINBOSARI:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Pedagogika fanlari doktori, professor

TAHRIRIYAT KENGASHI A'ZOLARI

Ibragimov X.I. – pedagogika fanlari doktori, akademik
Shoumarov G'.B. – psixologiya fanlari doktori, akademik
Qirg'izboyev A.K. – Tarix fanlari doktori, professor
Jamoldinova O.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Sharipov Sh.S. – pedagogika fanlari doktori, professor
Shermuhhammadov B.Sh. – pedagogika fanlari doktori, professor
Ma'murov B.B. – pedagogika fanlari doktori, professor
Madraximova F.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Kalonov M.B. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Nabiyev D.X. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Qo'ldoshev Q. M. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Ikramxanova F.I. – filologiya fanlari doktori, professor
Ismagilova F.S. – psixologiya fanlari doktori, professor (Rossiya)
Stoyuxina N.Yu. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Rossiya)
Magauova A.S. – pedagogika fanlari doktori, professor (Qozog'iston)
Rejep O'zyurek – psixologiya fanlari doktori, professor (Turkiya)
Wookyu Cha – Koreya milliy ta'lim universiteti rektori (Koreya)
Polonnikov A.A. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Belarus)
Mizayeva F. O. – Pedagogika fanlari doktori, dotsent
Baybayeva M.X. – pedagogika fanlari doktori, professor
Muxsiyeva A.T. – pedagogika fanlari doktori, professor
Aliyev B. – falsafa fanlari doktori, professor
G'afurov D. O. – falsafa fanlari doktori (PhD)
Shomurodov R.T. – iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Mirzayeva F.O. – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Jalilova S.X. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Bafayev M.M. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Usmonova D.I. – Samarqand iqtisodiyot va servis instituti dotsenti
Saifnazarov I. – falsafa fanlari doktori, professor
Nematov Sh.E. – pedagogika fanlari nomzodi (PhD)
Tillashayxova X.A. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Yuldasheva F.I. – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Doniyorov S. M. – "Yangi O'zbekiston" va "Pravda Vostoka" gazetalar tahririyati DM bosh muharriri, O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatgan jurnalist, filologiya fanlari nomzodi (PhD)
Yuldasheva D.B. – filologiya fanlari bo'yicha falsafa (PhD) doktori, dotsent
Tangriyev A. T. – Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti kafedra professori
Ashurov R. R. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Panjiyev M. A. – Qashqadaryo viloyati Maktabgacha va maktab ta'limi boshqarmasi boshlig'ining birinchi o'rinbosari
Xudayberganov N. A. – Xorazm Ma'mun akademiyasi Tabiiy fanlar bo'limining katta ilmiy xodimi, biologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Muassisi: "Tadbirkor va ishbilarmon" MChJ

Hamkorlarimi: O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi, O'zbekiston milliy pedagogika universiteti

EDITOR-IN-CHIEF:

Karimova E'zoza Gapirzhanovna – Minister of Perschool and School Education of the Republic of Uzbekistan

DEPUTY EDITOR-IN-CHIEF:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

EDITORIAL BOARD MEMBERS:

Ibragimov X.I. – Doctor of Pedagogical Sciences, Academician

Shoumarov G'. B. – Doctor of Psychological Sciences, Academician

Qirg'izboyev A. K. – Doctor of Historical Sciences, Professor

Jamoldinova O.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Sharipov Sh.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Shermuhhammadov B.Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Ma'murov B.B. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Madraximova F.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Kalonov M.B. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Nabiyev D.X. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Koldoshev K. M. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Ikramxanova F.I. – Doctor of Philological Sciences, Professor

Ismagilova F.S. – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Russia)

Stoyuxina N.Yu. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Russia)

Magauova A.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Kazakhstan)

Rejep O'zyurek – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Turkey)

Wookyu Cha – President of the National University of Education, Korea (South Korea)

Polonnikov A.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Belarus)

Mizayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Baybayeva M.X. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Muxsiyeva A.T. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Aliyev B. – Doctor of philosophy, professor

Gafurov D. O. – Doctor of Philosophy (PhD)

Shomurodov R.T. – Candidate of Economic Sciences (PhD), Associate Professor

Mirzayeva F.O. – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor

Jalilova S.X. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Bafayev M.M. – Doctor of Philosophy in Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Usmonova D.I. – Associate Professor, Samarkand Institute of Economics and Service

Saifnazarov I. – Doctor of philosophy, professor

Nematov Sh.E. – Candidate of Pedagogical Sciences (PhD)

Tillashayxova X.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva F.I. – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor

Doniyorov S. M. – Editor-in-Chief of the Editorial Board of the newspapers "Yangi Uzbekiston" and "Pravda Vostoka", Honored Journalist of the Republic of Uzbekistan, Candidate of Philological Sciences (PhD)

Yuldasheva D.B. – Doctor of Philosophy (PhD) in Philological Sciences, Associate Professor

Tangriyev A.T. – is a professor of Tashkent State University of Economics

Ashurov R. R. – doctor of philosophy (PhD) in psychology

Panjiyev M. A. – First Deputy Head of the Department of Preschool and School Education of the Kashkadarya Region

Khudaiberganov N. A. – Senior Researcher of the Department of Natural Sciences of the Khorezm Mamun

Academy, Doctor of Philosophy (PhD) in Biological Sciences

“Maktabgacha va maktab ta’limi” jurnali O‘zbekiston Respublikasi Oliy attestatsiya komissiyasining quyidagi qarorlariga asosan pedagogika va psixologiya fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD) hamda fan doktori (DSc) ilmiy darajasiga talabgorlarning dissertatsiyalaridagi asosiy ilmiy natijalarni chop etish uchun milliy ilmiy nashrlar ro‘yxatiga kiritilgan:

Pedagogika fanlari bo‘yicha: OAK Kengashi tavsiyasi (26.08.2024-y., №11-05-4381/01) asosida:

- Ekspert kengashi (29.10.2024-y., №10)
- Rayosat qarori (31.10.2024-y., №363/5)

Psixologiya fanlari bo‘yicha: Toshkent davlat pedagogika universiteti murojaatiga asosan OAK tavsiyasi (24.04.2025-y., №11-05-2566/01):

- Ekspert kengashi (25.05.2025-y., №10)
- Rayosat qarori (08.05.2025-y., №370/5)

“Maktabgacha va maktab ta’limi”
jurnali

26.09.2023-yildan

O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti
Administratsiyasi huzuridagi Axborot
va ommaviy kommunikatsiyalar
agentligi tomonidan №C-5669363
reyestr raqami tartibi bo‘yicha
ro‘yxatdan o‘tkazilgan.

Litsenziya raqami: №136361

MUNDARIJA

Maktabgacha ta'lim tashkiloti innovatsion faoliyatini rivojlantirish jarayoni.....	14
Ibragimova Gulsanam Nematovna	
Sun'iy intellekt texnologiyalarining ta'lim metodikasida qo'llanilishi va o'qituvchi kompetentligiga ta'siri	22
Abduyev Sherov	
Boshlang'ich ta'limda "tabiatshunoslik" fanini raqamli platformalar orqali o'qitish metodikasini takomillashtirish: 5e modeli asosida dizayn, baholash va joriy etish.....	25
Ahmadaliyev Shohruh Bahromjon o'g'li	
Ingliz va rus leksikografiyasida o'zbek milliy taom nomlarining lingvistik tahlili	30
Bobojonova Zarina Rashidovna	
Rahbarlarda til bilish darajasi va hissiy intellekt (eq): o'zaro bog'liqlikni o'rganish.....	34
Isaqlolova Baxtigul Xo'jamovna	
Frazeologizmlarni o'rgatishda matn asosida integratsiyalashgan dars modeli: xorijiy til o'rganuvchilar tajribasi	38
Jumayeva Sadbarg Mirolimovna	
O'zbekistonda maktabgacha ta'lim tashkilotlarida inklyuziv ta'limni tashkil etishning o'ziga xos xususiyatlari: rivojlangan davlatlar tajribasi tahlili	42
Karimova Moxichehra Rixsibayevna	
Rus va ingliz tillarida sharqona realiyalarning leksik-semantik tasnifi.....	46
Kulmamatova Aziza Do'stmamat qizi	
TRIZ metodikasi asosida texnokratik bolalar bilan ishlash tizimini takomillashtirish	50
Orifjonova Mavludaxon Abduqaxxor qizi	
Raqamli ta'lim muhitida pedagogik kompetensiyalarni rivojlantirish	53
Raximberganova Munajat Muzaffar qizi	
Structure of Social Conflict and Stages of its Development.....	57
Zaynutdinova Shahnoza Yuldashevna	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining ijodiy faoliyatini baholash va rag'batlantirish tizimini takomillashtirish.....	60
Abduraxmonova Nigoraxon Akramali qizi	
Expression of National Mental Characteristics in the Uzbek Lullaby	64
Alimbayeva Shaxlo Tursunovna	
Bo'lajak "texnologiya" fani o'qituvchilarini kasbiy faoliyatga tayyorlashda kreativ kompetentlikni rivojlantirish tizimining pedagogik zarurati	69
Avazov G'oyibnazar Berdiyevich	
Bo'lajak tarbiyachilarda integratsiyalashgan ta'lim faoliyatini rivojlantirish orqali kommunikativ salohiyatini shakllantirish.....	72
Baratova Yulduz Asadullayevna	
Umumta'lim maktablarida molekulyar fizikani o'qitishning hozirgi holati.....	76
Boymirov Sherzod Tuxtayevich, Xudonazarova Visola Musurmonqul qizi	
Ingliz tilini o'qitishda talabalarning mustaqil ta'lim olish kompetensiyasini akt vositasida rivojlantirish	80
Ergasheva Sevaraxon Ravshanjon qizi	
Maktabgacha ta'lim pedagoglarining kasbiy kompetentligini rivojlantirish istiqbollari.....	84
O'rinova Feruzaxon O'ljayevna, Karimova Gulzodaxon Marufjon qizi	
IIV litsey o'quvchilarining liderlik kompetensiyasini rivojlantirishning psixologik xususiyatlari.....	90
Gadoyeva Dildora Baxtiyrovna	
Improving the System of Human Resource Capacity Management in Higher Education Institutions: Evidence from Uzbekistan	98
Imomov I., Umirova D.	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida tarbiyalanuvchilarni mantiqiy va tanqidiy fikrlashga o'rgatishning zamonaviy usullari	104
Iskandarova Munisa Bahodir qizi	
Tarbiyachi-pedagoglarning emotsional kompetensiyasini rivojlantirish	107
Jovmirzayeva Nargiza Quvondiqovna	

Maktabgacha ta'lim yoshdagi giperaktiv bolalarga ta'lim berishning pedagogik-psixologik usullari	110
Jo'rayeva Nargiza Toirovna, Kamalova Sarvinov	
Blum taksonomiyasi asosida ilmiy kompetentlikni takomillashtirishning o'ziga xos xususiyatlari.....	113
Mustafayeva Nilufar Ulashovna	
Maktabgacha yoshdagi ovoz buzulishiga ega bolalar bilan guruhli mashg'ulotlarni tashkil qilish	117
Umida O'tbasarova Mexmanovna, Maksudbekova Xovvaxon Xamidbek qizi	
Bolalar jamoasida do'stona munosabatlarni shakllantirishda rivojlanish markazlarida loyiha asosida o'qitish texnologiyasidan foydalanish usullari	121
Quronova Ismigu'l Xolmurod qizi	
Kichik maktab yoshidagi o'quvchilarda innovatsion metodlar orqali o'z-o'zini rivojlantirish ko'nikmalarini shakllantirish metodikasi	126
Rustamova Davlatxon Toyirjon qizi	
Oliy ta'limda tarbiyaviy faoliyatni tashkil etishning innovatsion modellari	131
Sanayeva Surayyo Bobonazarovna	
"Tibbiy radiologiya" fanini o'qitishda pedagogik muloqot orqali tanqidiy operativ muloqotni o'stirishning o'ziga xos xususiyatlari.....	139
Shukurova Sevara Ilhomovna	
Improving High Jump Techniques.....	143
Tajimbetov Anvar Tengelbayevich	
Filologik va ijtimoiy-siyosiy fanlarda ta'lim jarayonining innovatsion metodlari	146
Yuldasheva Dilnoza Bekmurodovna	
Понятие логического мышления и его особенности у младших школьников.....	149
Ахмаджонова Нозима Нодиржон кизи	
Интеграция психологии, обучения английскому языку, дошкольного образования и туризма: междисциплинарная модель формирующего опыта	152
Омонуллаева Дилофуза Асадулла кизи	
Maktabgacha yoshdagi bolalarning o'yin faoliyatida ijtimoiy motivlarni shakllantirish usullari.....	157
Abduvaxobova Nodira	
Boshlang'ich ta'limda kognitiv faollikni rivojlantirishning afzalliklari	160
Ismailova Nozima Umaraliyevna	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarini matnni tahlil qilishga o'rgatishda zamonaviy yondashuvlarning ahamiyati	164
Utanbayeva Dildora Abdixadirovna	
Dorivor o'simliklar kursini o'qitish metodikasini takomillashtirishda keys texnologiyalaridan foydalanish	168
Mirzaboyev Timur Bisenbay o'g'li	
Oliy ta'lim talabalarida ijtimoiy-axloqiy kompetensiyani rivojlantirish: empirik tadqiqot natijalari	171
To'raqulov Akbar Rustam o'g'li	
Gerontotexnologiya ijtimoiy-pedagogik innovatsiya sifatida.....	175
Temirova Muyassar Abdulkarim qizi	
O'quvchilarni ma'naviy-axloqiy tarbiyalashda Sharq mutafakkirlarining qarashlaridan foydalanish	180
Raximova Surayyo Otabek qizi	
Yoshlarni kasb tanlashda ruhiy tayyorgarlik va shaxsiy qobiliyatlarni baholash.....	183
Biysenov Temirbek Taumuratovich	
Talabalarni ta'limiy qadriyatlar asosida pedagogik faoliyatga tayyorlash tizimini takomillashtirishning ahamiyati.....	188
Choriyeva Surayyo Choriyevna	
Differences Between Computer-Based and Paper-Based Assessment in Inclusive Education	192
Davidova Sayyora Sirojiddin kizi	
Raqamli muhit sharoitida ma'naviy-axloqiy tarbiya jarayonining pedagogik modeli va tajriba-sinov natijalari.....	196
Donayeva Nozimaxon Norbo'tayevna	
Intellekt xarita yordamida o'quvchilarda "emotsional intellekt"ni rivojlantirish	201
G'aniyev Abduqahhor Gadoyevich	
Maktabgacha va kichik maktab yoshidagi bolalarda o'yin faoliyatining psixologik-pedagogik ahamiyati.....	206
Isayeva Mushtariy Alisher qizi	
Umumiy o'rta ta'lim muassasalarini innovatsion yondashuv asosida boshqarishning nazariy asoslari	210
Mannanova Nargiza Xaydarovna	

Ingliz tilini o'rgatishda ona tilidan keng foydalanishning salbiy va ijobiy jihatlari	215
<i>Masharipova Kumushoy Amin qizi</i>	
The Relationship Between Critical Thinking and Reading Comprehension in Primary School Students	218
<i>Mavlonova Dildora Shukhrat kizi</i>	
Tasviriy san'at mashg'ulotlarida zamonaviy metodlardan foydalanish	222
<i>N. K. Musayeva, U. O. Ziyatova</i>	
Singapurning ta'lim falsafasi: korporativ madaniyatni ma'naviy-ma'rifiy rivojlanish bilan integratsiyalash	226
<i>Nishonov Xayrulla Xolmirzaevich</i>	
The Anthropocentric Paradigm in Modern Linguistics: Cognitive Linguistics and Linguacultural Studies in The Study of Language, Consciousness, and Culture	230
<i>Rajabova Shaxlo Shodmonovna</i>	
Bugungi globallashuv davrida ta'lim tizimini rivojlantirish va uning sifatini oshirishda nostandart yondashuvning ahamiyati	234
<i>Ramazonova Salomat Saidovna</i>	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarini kreativ sinflar ishini tashkil etishga tayyorlash	238
<i>Saidova Gulruh Halim qizi</i>	
O'zbek oilalarida ota-ona va farzand munosabatlarini tashxis qilishning psixologik xususiyatlari (Farg'ona vodiysi misolida)	242
<i>Turg'unboeva Azizaxon G'ulomovna</i>	
Сущность и специфика развития билингвизма у детей дошкольников	246
<i>Истамова Нигора Азимжановна</i>	
Zamonaviy rahbarning innovatsion boshqarish texnologiyalaridan foydalanishning afzalliklari	249
<i>Xakimova Dildora Mashrabjonovna</i>	
Креативный подход к развитию лингвометодического мышления студентов-филологов	253
<i>Ходжаниязова Айгуль Айтмуратовна</i>	
Umumta'lim maktablarida tarbiya darslarini tashkil etish ijtimoiy zarurat sifatida	257
<i>Rashidova Gulnoza G'ulomovna</i>	
Pedagogik risklarni boshqarishning nazariy asoslari va globallashuv jarayonidagi ahamiyati	261
<i>Xaydarov Sulaymon Amirqulovich</i>	
Xronotop nazariyasiga tahliliy yondoshuvlar va qarashlar	265
<i>Avazov Vahabjon Tolibjon o'g'li</i>	
Ko'zi ojiz bolalarning rus tili darslarida nutqiy kompetensiyasini shakllantirishning psixopedagogik asoslari	268
<i>Abduraximov Asror Sultonali o'g'li</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda kasblar haqida dastlabki tasavvurlarni shakllantirishning psixologik-pedagogik asoslari	271
<i>Adizova Nilufar Quvondiq qizi</i>	
Zamonaviy media texnologiyalarini ta'lim jarayoniga qo'llashning zarurati	274
<i>Alimov Asadulla Urokbayevich</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolaning rivojlanishida ijtimoiy muhitning ta'siri	278
<i>Alimova Umida Jumaboy qizi</i>	
Kognitiv yondashuv asosida tibbiyot oliy ta'lim muassasalari talabalari grammatik va diskursiv kompetensiyalarini shakllantirishning nazariy modeli va pedagogik texnologiyasi	282
<i>Dadadjanova Feruza Muhammadyusupovna</i>	
Shaxsga yo'naltirilgan ta'lim texnologiyalarining rivojlanish tarixi va ommalashuvi	286
<i>Hojiyeva Maftuna Ulug'bekovna</i>	
Bo'lajak boshlang'ich ta'lim o'qituvchilarida raqamli resurslardan foydalanish orqali adabiy kompetensiyani rivojlantirish	289
<i>Islomova Xafiza Azamatovna</i>	
Ona tili o'qitish metodikasi fanidan mustaqil ta'limni tashkil etish	293
<i>Ismadiyorova Nafisaxon Ibroximjon qizi</i>	
Axloqshunoslikning global muammolari va texnikaviy muhitning inson hayotiga ta'siri	298
<i>Kozimova Nargiza Istam qizi</i>	
Ichki ishlar organlari xodimlarida kasbiy kompetentlikni oshirish va baholash usullarining xalqaro tahlili	303
<i>Mamatqulova Sanobar Ismatillayevna, Eshmurzayev Yigitali Shokirovich, Kadirova Durdonaxon Rustamovna</i>	
Tabiiy fanlarda bilingval ta'lim va CLIL yondashuv	309
<i>Mannobxonova Muqaddamxon O'ktamxon qizi</i>	

Kommunikativ kompetensiyani rivojlantirishda pragmatik muammolar va ularning yechimlari	313
Maxmudova Nigoraxon Boyqo'zi qizi	
Poshshoxo'ja Ibn Abdurahobxo'janing "Miftohi ul-adl" asaridagi pedagogik qarashlari.....	317
Muzaffarova Farida Muxtor qizi	
Boshlang'ich ta'lim jarayonida matn tushunishni shakllantirishda germenevtik metodlarning nazariy asoslari	321
Nazirova Shaxnoza Odinajon qizi	
Axborot iste'moli madaniyatini rivojlantirishda raqamli gigiyena va internet xavfsizligi	324
Ramazonov Jahongir Djalolovich	
Informatika fanini o'qitishda zamonaviy yondashuvlar	328
Sadinov Otabek Vaxodirovich	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarning ijtimoiylashuvida musiqa fanining ta'siri.....	332
Shahobiddinova Zilola Orif qizi	
Madaniy-ijtimoiy va ta'limiy omillarning bolalarning aqliy rivojlanishiga ta'siri	335
Shirinov Otabek Tuvlovich	
Tadqiqot metodi vositasida o'quvchilarda tabiiy-ilmiy savodxonlikni rivojlantirish	338
Suyarov Kusharbay Tashbayevich	
Boshlang'ich ta'lim o'qituvchilarining kasbiy kommunikativ kompetensiyasi va nutq madaniyati.....	342
Saipova Hilola Abduhamitovna	
"Ekologik ochiq o'yinlar" 5-7 yoshli bolalar uchun.....	346
Tangirov Zoir Xo'jakulovich	
Yuqori malakali taekvondochilarni o'ziga xos genetik xususiyatlarini hisobga olgan holda sport seleksiyasi.....	350
Tursunaliyev Ulug'bek Shavkatjon o'g'li	
Musiqa maktabi o'quvchilarida madaniy qadriyatlar va ustoz-shogird an'analarning uzluksiz rivojlanishi	353
Seytanov Bayrambay	
Imom Buxoriyning "Al-Jome' as-sahih" asari talabalarda ma'naviy-axloqiy qadriyatlarni shakllantirish omili sifatida	356
Abduhalimova Nigora	
O'quvchilarning nutqiy kompetensiyasini rivojlantirishda AKT vositalaridan foydalanishning metodik asoslari	359
Abdullayeva Zarnigor Usubjon qizi	
Коммуникативная компетентность и культура общения преподавателей начальных классов.....	364
Арысланбаева Анора Бердаховна	
Проблемы методической подготовки учителей в развитие дискурсивной компетенции по РКИ у учащихся уровня В1 средних общеобразовательных школ Узбекистана.....	366
Набиева Зарнигор Муминжон кизи	
"Tarbiya" darslari orqali o'quvchilarda huquqiy savodxonlikni rivojlantirish	369
Atamuradov Xasan Yuldoshevich	
Boshlang'ich sinf o'qituvchilarining inklyuziv ta'limga tayyorgarligi: pedagogik va psixologik asoslari	374
Baxromova Guljamol Dilshodjon qizi	
Tajriba metodlari orqali maktab o'quvchilarida tabiat hodisalarini bashorat qilish ko'nikmalarini shakllantirish.....	378
Baxtiyor Imanov, Begali Xoliqnazarov	
Bo'lajak pedagoglarning tashkillashtiruvchi-boshqaruvchilik kompetentligini shakllantirishning pedagogik-psixologik asoslari	384
Japparbergenova Indira Bayramovna	
Integrativ yondashuv asosida biologiya fanidan olimpiada masalalarini yechish metodikasi.....	387
Jumanov Muratbay Arepbaevich, Raxmatov Uchkun Ergashevich	
Darslarni tashkil qilishda 4K modelini qo'llash imkoniyatlari.....	393
Kadirov Tulkin Baxridinovich	
Maktabgacha yoshdagi bolalarga tasviriy faoliyatning noodatiy usullarini o'rgatish metodikasi.....	397
Maxmudova Nasiba Nurmuxammetovna	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida funksional savodxonlik tushunchasini ilmiy-pedagogik asoslash masalalari.....	406
Mirzaliyeva Gulhayo Abdulazizovna	

So'rovga asoslangan ta'lim texnologiyasining bosqichlari va qo'llash ko'nikmalarini shakllantirish	410
<i>Orifjonova Iroda Orifjon qizi, Ochilova Mehrubon Suratovna</i>	
Dermatovenerologiya fanini CASC (Critisize, Analyze, Summarize, Conclude) modeli orqali o'qitish va uning talabalar klinik kompetentligini oshirishdagi o'rni	415
<i>Po'latov Boburbek Ta'lat o'g'li</i>	
Sport faoliyatida stress holatini tadqiq etishning nazariy asoslari	419
<i>Ruzmatova Nigina Shotilla qizi</i>	
Bo'lajak maktabgacha ta'lim tarbiyachilarini kreativlikni rivojlantirish metodikasini takomillashtirish	422
<i>Uchqunova Adiba Roziq qizi</i>	
7-sinf adabiyot darslarida nutqni rivojlantiruvchi o'quv topshiriqlari tahlili	427
<i>Umurova Farangiz Askarboy qizi</i>	
O'zbek tilida fe'l birikmalarining pragmatik funksiyalari va ularning ingliz tili bilan qiyosi	430
<i>Xudoynazarova Dildora Shonazar qizi</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida tanqidiy fikrlashni rivojlantirish metodikasi	433
<i>Zayniddinova Mahzuna Baxtiyorovna</i>	
Фольклор и время: формирование речевых навыков у детей начальной школы	439
<i>Ниязова Хилола</i>	
Xalq o'yinlari – jismoniy va ma'naviy tafakkur omili	443
<i>Turg'unoy Ahmadjonovna Egamberdiyeva, Ergashoy Valijonova Salimjon qizi</i>	
Использование проектной деятельности для формирования языковой компетенции	446
<i>Чаршамова Мехрийбан Уразбаевна</i>	
Farzandlarni kelajak kasblariga tayyorlash	449
<i>Hamroyeva Komila Axmatovna</i>	
Talabalar analitik kompetentligini analitik-dagnostik pedagogik metodlar orqali takomillashtirishning pedagogik shart-sharoitlari	455
<i>Batirov Kamoliddin Zuhriddinovich</i>	
Universal ta'limiy faoliyatlar: shaxsga xos universal ta'limiy faoliyatlar	458
<i>Abdullayev A'zimjon Abduvali o'g'li</i>	
Kasbiy motivatsiya – bo'lajak o'qituvchilarning raqobatbardoshligini shakllantirish omili	461
<i>Melikova Elnora Shuxratovna</i>	
Shaxsning kompetentligi va uni shakllantirish omillari	465
<i>Usmonova Dilobat Elmurodovna</i>	
"Nutq o'stirish metodikasi" fanining didaktik asoslarini takomillashtirish	469
<i>Davlatova Ra'no Haydarovna</i>	
Межэтническое взаимодействие в культурных координатах Востока и Запада: нормы, ценности, модели поведения	473
<i>Айдарова Диана Сматуллаевна</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlari tarbiyalanuvchilarining nutq ko'nikmalarini rivojlantirishda zamonaviy pedagogik texnologiyalarning o'rni	481
<i>Abdumajitova Sayyohat Abduqosimovna</i>	
Tibbiyot ta'limida talabalarning kommunikativ va tashkiliy kompetensiyalarini rivojlantirishning integrativ yondashuvi va baholash mexanizmlari	484
<i>Abduraimov Abbosbek Odiljon o'g'li</i>	
Talabalarga ingliz tilini o'qitishda virtual reallikdan foydalanishning innovatsion tizimi	488
<i>Alimova Maftuna Ravshanbek qizi</i>	
Mustaqil O'zbekiston sharoitida rezerv va zahiradagi ofitserlar tayyorlash tizimining dolzarbligi	491
<i>Aliyrov Alijon Bo'rievich, Teshaboyev To'liqinboy Yqubovich</i>	
Ekologik barqarorlikka erishishda ekologik ta'lim va tarbiyaning ahamiyati hamda O'zbekiston ta'lim tizimidagi holati	496
<i>Bahodirjon Omonov</i>	
Ona va bola o'rtasidagi psixologik munosabatlar tizimida nevroitik holatlarning shakllanishi	500
<i>Bekmirov Tolib Rashidovich</i>	
Effectiveness of Forming a Tolerant Thinking in Future Social Work Specialists	504
<i>Ergashev Ikhtiyor Bakhtiyor ugli</i>	
Boshlang'ich ta'lim yo'nalishi professor-o'qituvchilarining kasbiy kompetentligini rivojlantirishda zamonaviy pedagogik texnologiyalarning o'rni	507
<i>Fazlidjanova Nilufar Xikmatovna</i>	

Indicators and Diagnostic Approaches for Dyslexia in Primary School Students	510
Gaziyeva Saida Turgunovna	
Maktabgacha ta'lim yoshdagi bolalarda diqqat va xotirani rivojlantirish metodlari	514
Jo'rayeva Nargiza Toirovna, Kamalova Sarvinoz	
Ona tili darslarida esse yozish orqali kreativ fikrlashni shakllantirishning samarali metod va usullari	517
Kabulov Inamjan Sharipbayevich	
O'quvchi yoshlarning hayotiy maqsadlarini shakllantirish bo'yicha yondashuvlar	521
Karimova Saida O'ktamovna	
O'quvchilar ovozi rivojlantirishda qo'shiq kuylash malakalarini shakllantirishning ahamiyati	526
Karshiyeva Diyora Abduraxim qizi	
Raqamli ta'lim texnologiyalari va ularning dasturchilar tayyorlashdagi o'rni	532
Mastonov Jahongir Mamatqul o'g'li	
Zamonaviy asarlar tanlashning pedagogik va didaktik asoslari	535
Musaboyeva Zulfira Iqboljon qizi	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining elektron didaktik ta'minotini rivojlantirish metodikasi	541
Narbayev Farrux Sharafbayevich	
Mentorlik asosida yoshlarning ijtimoiy-pedagogik moslashuvi yuzasidan olib borilgan tadqiqotlar tahlili	548
Nazarova Nigora Ravshanovna	
Zamonaviy baholash texnologiyalarining o'quvchilar motivatsiyasiga ta'siri	551
Norova Nilufar Norbo'ta qizi	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining mantiqiy kompetentsiyalarini rivojlantirishning elektron metodikasi	555
Olimov Bahridin Jalol o'g'li	
Tanqidiy fikrlash va 4K kompetensiyalarining pedagogik-psixologik mohiyati	560
Qizlarxon Azizova	
Ona tilida so'z turkumlari va ularni ajratish tamoyillari	565
Shadmankulova Dilyarom Xalikovna	
Maktabgacha ta'lim tizimida inklyuziv ta'limni rivojlantirish	569
Shodiyeva Dilnoza Qodirovna	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining kreativlik kompetentligini rivojlantirishni o'rganish – pedagogik muammo sifatida	572
Toshpo'latova O'g'li Abdurahmon qizi	
Inklyuziv ta'limda o'qituvchilarning roli va tayyorgarligi	576
Xasanova Iroda Ikromjon qizi	
Bo'lajak tasviriy san'at o'qituvchilarida kompozitsiyaga oid kompetensiyalarini rivojlantirish	580
Xasanova Munisa Ziyodillo qizi	
Влияние природы, количества, дисперсности и технологии введения наполнителя на свойства композиционных материалов	584
Алимбаев Айбек Байрамович	
STEM ta'limi va sun'iy intellekt: Qoraqalpog'iston maktablari uchun integratsiya hamda amaliy bo'lim	586
Jumamuratov Perdebay Tileubayevich	
Интерактивный метод как средство активизации всех учащихся на уроках родного языка	589
Тажбенова Дина Куанышовна	
Эффективность цифровых технологий в системе образования Узбекистана	591
Усмонова Фируза Муродовна	
Raqamli ta'lim muhitida bo'lajak o'qituvchilarda jamoada ishlash ko'nikmalarini rivojlantirish metodikasi	595
Yo'ldosheva Mohidil Sobirjon qizi	
Maktabgacha ta'lim yo'nalishi talabalarining kasbiy kompetensiyasini innovatsion yondashuv asosida rivojlantirishning pedagogik zarurati	599
Qurbonova Muxayyo Oltiboyevna	
Mahmudxo'ja Behbudiy merosi, jadid maktablarining g'oyaviy asoslari va ta'limdagi modernizatsiya yo'nalishlari	602
Mirzoyeva Nigora Shavkatjonovna, Abdisamatov Ozodbek	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda nutq rivojlanishini takomillashtirish metodlari	605
Nishonova Ra'noxon Abdullojon qizi	
Borrowed Proper Nouns in English and Uzbek: a Comparative Analysis	608
Amirqulova Feruza Abdurashidovna	

Ingliz tilini o'qitishda autentik videolarning amaliy samaradorligi	613
<i>Dusmurodova Iroda Quvonovna</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlari samaradorligini ta'minlashda direktor va pedagog xodimlarning hamkorlikdagi faoliyati	616
<i>Olimjonova Odina Hasanxon qizi</i>	
Boshqaruv psixologiyasi terminlarini tarjima qilish muammolari va ularni hal qilish yo'llari	620
<i>Dilafruz Norboyeva</i>	
"Kommunikativ kompetensiya" tushunchasining xorijiy va milliy manbalarda talqini: qiyosiy tahlil.....	624
<i>G'ulomova Begoyim Elmurod qizi</i>	
Ijtimoiy tarmoqlardagi jinsiy jinoyatlarning psixologik tomonlari.....	627
<i>Rahimqulova Lobar Hamro qizi</i>	
К вопросу обучения местоимению в корейском языке	631
<i>Муҳиддинова Малика Батировна</i>	
The Importance and its Development Models of Critical Thinking	634
<i>Khasanova Shokhista Mirzaakhmad kizi</i>	
Gipertoniya kasalligining rivojlanishida sotsio-emotsional intellektning ta'siri	639
<i>Alimirzayev Nodirbek Avazbek o'g'li</i>	
Integratsiyalashgan va interaktiv yondashuvlar orqali o'qish tushunishini o'rgatish	643
<i>Aliqulova Mohinur</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida direktorlarning shaxsiy kasbiy fazilatlarini shakllantirish	647
<i>Choriyeva Durdona Anvarovna, Ravshanova Noila</i>	
Didactic Potential of Innovative Methods in Teaching Biophysics Module.....	652
<i>Choriyeva Mahfuza Sadriddinovna</i>	
Notiqlik mahoratini rivojlantirishning tarixiy pedagogik ildizlari.....	657
<i>Ismoilov Usmonjon Baxramjon o'g'li</i>	
Kartografiya darslarini zamonaviy ta'lim texnologiyalari bilan boyitish yo'llari.....	660
<i>Jololdinov Asror Toshtemirovich</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarining kichik guruh tarbiyalanuvchilariga yo'l harakati turlari bo'yicha xavfsizlik talablarini o'rgatish	664
<i>Jumayev Yunus Rashidovich</i>	
Texnika yo'nalishidagi talabalarini ingliz tilini multimedia asosida o'qitishda o'quv modullarini loyihalash	670
<i>Maxmudova Shaxnozaxon Odiljon qizi</i>	
Bo'lajak o'qituvchilarni sun'iy intellekt vositalaridan foydalanish jarayonida tanqidiy fikrlashga o'rgatish	674
<i>Mirzayev Akramjon O'ktamjonovich, Sobirova Munavvarxon Qaxramonjonovna</i>	
Tajovvuz emotsiyasini tafsiflovchi fe'llar	677
<i>Normaxmatova Feruza Ruziboyevna</i>	
O'z-o'zini nazorat qilish ko'nikmalarini rivojlantirishda interfaol metodlardan foydalanish usullari	681
<i>Otegenov Berdibay Menglibaevich</i>	
Texnika yo'nalishi talabalarining kasbiy kompetensiyalarini avtomatlashtirilgan loyihalash tizimlari asosida rivojlantirish muammolari.....	684
<i>Pozilova Shaxnoza Xaydaraliyevna, Xolmirzayeva Gulchehra Tulanovna</i>	
Faoliyatli yondashuvning nazariy asoslari: talabalar nutqiy kompetensiyalarini rivojlantirishda zamonaviy metodologik tamoyillar	689
<i>Qurbonova Gulmira Alisher qizi</i>	
Maktab o'quvchilarida xalqaro baholash dastur talablari asosida hayotiy ko'nikmalarni shakllantirishning nazariy asoslari.....	693
<i>Radjapov Ruslanbek Sarsenovich</i>	
Raqamli ta'lim texnologiyalari yordamida bo'lajak fizika o'qituvchilarining ijodiy-intellektual kompetensiyalarini rivojlantirish metodikasi	697
<i>Shoyzakova Hilola Yusuf qizi</i>	
Talabalar ehtiyojlari va qobiliyatlari asosida oliy ta'limda differensial yondashuvni amalga oshirish strategiyalari.....	701
<i>Sultonova Farangiz Alisherovna</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarning ma'naviyatini oshirishda kitobxonlikni keng targ'ib qilish	706
<i>Usmanova Maxfuza</i>	
Talabalarda axloqiy qadriyatlarni singdirishning pedagogik asoslari.....	709
<i>Xolov Olimjon Chorshamiyevich</i>	

Iqtidorli o'quvchilar bilan ishlashda tafakkurni rivojlantiruvchi o'yinlardan foydalanish metodikasi.....	712
<i>Ziyomiddinova Nilufar Avazbekovna</i>	
Влияние социальных сетей на формирование мировоззрения учащихся младшего подросткового возраста	716
<i>Ибрагимова З. И.</i>	
Bo'lajak muhandislarni kasbiy rivojlantirish metodikasi	720
<i>Axmedov Juraboy Raxmonberdiyevich</i>	
Oliy ta'lim talabalarida ma'naviy-axloqiy madaniyat samaradorligini oshirishda jadid pedagogik merosining o'рни.....	725
<i>Raxmatova Dilbar Anvar qizi</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarning ijodiy qobiliyatlarini rivojlantirish usullari.....	730
<i>Xaitova E'zozaxon Baxrom qizi</i>	
Sun'iy intellektdan foydalanib bo'lajak texnologiya fani o'qituvchilarini innovatsion faoliyatga tayyorlash mexanizmlari	734
<i>Nurmamatov Zuxriddin Shavkat o'g'li</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarning ijtimoiy-hissiy kompetensiyalarini rivojlantirishda nutq o'stirish faoliyatining o'рни	737
<i>Toshpulatova Nargiza Abduraimovna</i>	
Xalq og'zaki ijodi orqali bolalarga tabiatni asrash va unga g'amxo'rlik munosabatlarini shakllantirish usullari	741
<i>Bo'riyeva Fayyoza Baxodirovna</i>	
Maktab ta'limida o'quv tadqiqot ishlarini tashkil etish – pedagogik muammo sifatida.....	745
<i>Jurayeva Umida Yuldashevna</i>	
Texnologiya o'qituvchilarining professional kompetentligini shakllantirish texnologiyasi.....	748
<i>Qalandarova Urinposhsha Yuldashovna</i>	
Raqamli ta'lim vositalari yordamida maktabgacha yoshdagi bolalarda kognitiv qobiliyatlarni rivojlantirish	752
<i>Xodiyeva Nilufar Sherzod qizi</i>	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining kreativlik kompetentligini rivojlantirishni o'rganish – pedagogik muammo sifatida	756
<i>Toshpo'latova O'g'iloy Abdurahmon qizi</i>	
Bo'lajak biologiya o'qituvchilari kasbiy kompetentligini rivojlantirishda amaliy mashg'ulotlarning didaktik imkoniyatlari	759
<i>Pardaeva Matonat Salimovna</i>	
Boshlang'ich ta'limda nutqni rivojlantirish orqali emotsional intellektni shakllantirish	764
<i>Omonillayeva Maxfuza Ilyosjon qizi</i>	
Основные научные подходы различных учёных об организации самостоятельной работы студентов.....	768
<i>Чернова Татьяна Алексеевна</i>	
Boshlang'ich ta'lim yo'nalishi professor-o'qituvchilarining kasbiy kompetentligini rivojlantirishda zamonaviy pedagogik texnologiyalarning o'рни	772
<i>Fazlidjanova Nilufar Xikmatdjanovna</i>	
Ta'lim muassasalarida jismoniy madaniyat ta'limi samaradorligiga erishishda zamonaviy ta'lim texnologiyalaridan foydalanish	775
<i>Xolikov Akmal Tajidinovich</i>	
Oliy ta'limda korrupsiyaga qarshi kurashish va uni oldini olish.....	778
<i>Axmedova Dilmora Kobiljonovna</i>	
Психологическая устойчивость к стрессу: опыт и открытия в Узбекистане.....	781
<i>Туракулова Дурдона Боходировна</i>	
Virtual ta'lim sharoitida bo'lajak geografiya o'qituvchilarining kasbiy kompetensiyasini shakllantirishda samaradorlikni oshirish	784
<i>Tajibayeva Xurshida Djumamuratovna, Pirmanov Mansur Qadirbayevich</i>	
Развитие иноязычной межкультурной компетенции студентов в системе профессионально ориентированного языкового образования: роль паремий в формировании межкультурной коммуникации.....	788
<i>Амануллаева Камола Муминовна</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkiloti tarbiyalanuvchilarining nutqini o'stirishda innovatsion metodikalarni qo'llash tendensiyasi	794
<i>Erhanova Nasiba Absayitovna</i>	

Akademik ijro mahoratini rivojlantirishda xavaskor xor rahbarlar uchun zamonaviy pedagogik yondashuvlar.....	797
<i>Yuldosheva Sadoqat Ilxomjonovna</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarning nutq rivojlanishida zamonaviy texnologiyalardan foydalanishning me'yoriy-huquqiy asoslari	801
<i>Djamolova Noila Zayniddinovna</i>	
Ta'lim va tarbiya jarayonida ulug' mutafakkirlarning odob va axloqqa oid ilmiy merosidan foydalanishning o'ziga xos jihatlari.....	807
<i>Ergasheva Dilnoza Mamasharifovna</i>	
Tayyorlov guruh bolalarini kreativ qobiliyatlarini rivojlantirishning innovatsion texnologiyalari	810
<i>G'afforova Hurriyat Yangiboyevna</i>	
Bo'lg'usi o'qituvchilarni media ta'limdan foydalanishga o'rgatish	814
<i>G'aniyeva Sayyora Saidmurod qizi</i>	
Bo'lajak pedagog kadrlarning boshqaruv kompetentligini rivojlantirishning nazariy asoslari	817
<i>Jalolova Feruza Mirkamol qizi</i>	
Kichik maktab yoshidagi o'quvchilar ijodiy tafakkurini rivojlantirish muammolari va yechimlari.....	822
<i>Jumayev Xushboq Soatmumin o'g'li</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda kasb motivlari barqarorligiga guruhiiy jipslikning ta'siri.....	827
<i>Jumayeva Malika Aliyevna</i>	
Jismoniy tarbiya darslari jarayonida maktab yoshidagi bolalarning jismoniy sifatlarini rivojlantirish	831
<i>Kamardinov Baxtiyor Kamardinovich, Azimqulova Shaxlo Baxtiyor qizi</i>	
Maktab va oila hamkorligida boshlang'ich ta'lim o'quvchilarini she'r yodlash qobiliyatini shakllantirish.....	837
<i>Karimova Shoxsanam Islomovna</i>	
Turkistondagi jadidchilik harakatining o'ziga xosligi va maktablardagi ta'lim tizimi	840
<i>Karimova Zarrina</i>	
Umumiy o'rta ta'lim maktablari boshqaruvida ijobiy ijtimoiy munosabatlar muhitini shakllantirishdagi tashqi ta'sirlar	843
<i>Maryam Raximova</i>	
Tarbiya ijtimoiy-madaniy hodisa sifatida: an'anaviy qadriyatlar va zamonaviy pedagogik yondashuvlar uyg'unligi.....	848
<i>Muhammadiyeva Feruza To'raikulovna</i>	
From Access to Success: Advancing Inclusive Education in Universities	852
<i>Nutfiyeva Dildora</i>	
Bo'lajak maktabgacha ta'lim tarbiyachilarini kasbiy tayyorgarligining pedagogik mexanizmlari	856
<i>O'tasheva Lola Shoto'rayevna</i>	
Kognitiv yondashuv asosida ixtisoslashtirilgan maktab o'quvchilarida ingliz tilini tushunish ko'nikmalarini rivojlantirish samaradorligini o'rganish.....	859
<i>Qudratova Sultonposhsha Otabek qizi</i>	
Klinik amaliyotda tibbiyot talabalarining stressni boshqarish ko'nikmalarini shakllantirishning innovatsion metodlari.....	864
<i>Sobirov Qobuljon G'ofirjon o'g'li</i>	
Ingliz tilini ikkinchi xorijiy til sifatida o'qitishda leksik derivatsiyalarning ahamiyati	868
<i>Abdusattarov Mavlon Sherali o'g'li</i>	
Tasavvuf adabiyotining paydo bo'lish omillari	872
<i>Ahmadova Shohsanam Sadiq qizi</i>	
Ichki ishlar akademiyasi kursantlarining favqulodda vaziyatlarda qaror qabul qilish jarayonini takomillashtirishning nazariy metodologik asoslari.....	875
<i>Kadirova Sayyora Madaminovna</i>	
Maktab fizika kursini o'qitishda ekologik tarbiyani shakllantirishning pedagogik asoslari.....	878
<i>Karimov Abdurahmonjon Ma'rufjon o'g'li</i>	
Til o'rgatishda zamonaviy usullardan foydalanishning samaradorligi va joriy etish strategiyalari.....	882
<i>Muxammadjonova Nafisa Rustam qizi</i>	
O'quvchilarning fizika faniga oid umumiy kompetensiyalarini shakllantirishda elektron va mobil ta'lim platformalaridan foydalanishning didaktik imkoniyatlari	885
<i>Najmiddinova Murat Kamolovich</i>	
Sun'iy intellekt asosida talabalarining falsafiy tafakkurini rivojlantirishning metodologik asoslari	890
<i>Nodirbekov Furqatbek Umarjon o'g'li</i>	

Jadidlarning milliy ta'lim paradigmasi asosida OTM talabalarida milliy identitlikni (o'zlik) rivojlantirish.....	894
<i>Ortiqboyev Soxibjon Inomjon o'g'li</i>	
Shifokor shaxsini tarbiyalashda empatiya va axloqiy qadriyatlarning o'rni.....	897
<i>Tajiboyeva Odinaxon Rustamjon qizi</i>	
Features of Flipped Learning to Improve Speaking Proficiency	901
<i>Tojiyeva Matluba Mahmud kizi</i>	
Socio-Cultural Approach to Teaching English to Students of Economic Specialties.....	904
<i>Xamdamova Nilufar Esanovna</i>	
Pedagogik mahorat.....	908
<i>Zakirova Dilsuza Ergashboyevna</i>	
Bo'lajak tarbiyachilarning kasbiy shaxsiy sifatlarini rivojlantirishning pedagogik imkoniyatlari.....	912
<i>Xabilova Sitora Tursunmurod qizi, Payg'amova Husnida</i>	
Korpus asoslangan til pedagogikasini yuqori kurs ingliz tili ta'limiga joriy etishning nazariy jihatlarini	915
<i>Toshpulatova Mexriniso Kilichevna</i>	
Bo'lajak muhandislarni kasbiy rivojlantirishni pedagogik muammo sifatida o'rganish	919
<i>Axmedov Juraboy Raxmonberdiyevich</i>	
Talabalarning bilim o'zlashtirish darajasi va faolligini oshirishda differensial yondashuvning ahamiyati	925
<i>Sultonova Farangiz Alisherovna</i>	
Boshlang'ich sinf ona tili darslarida o'quvchilarning yozuv malakasini oshirish yo'llari.....	929
<i>Boltayeva Barno Isakulovna</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida tarbiyalanuvchilarni milliy ruhda tarbiyalash metodikasini rivojlantirish.....	932
<i>Qosimova Aziza Umarali qizi</i>	
Дифференцированный подход как условие для преодоления дислексии у учащихся.....	935
<i>Моминова Тойгул Боходир кизи</i>	
Improving the Methodology of Developing Phonetic Competencies of Primary School Students.....	939
<i>Zilolaxon Kenjayeva Saminjon kizi</i>	
Bolalar tadbirkorligini rivojlantirishning zaruriyati.....	943
<i>Axmadaliyeva Muxarramoy Olimjon qizi</i>	
Assessing and Monitoring Pedagogical Creativity in Modern Education Processes	948
<i>Abdulkhayev Abduvokhid Abdulbori ugli</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida qadriyatli munosabatni shakllantirishning milliy an'ana va pedagogik tajribalar asosida tahlili	951
<i>Achilov Obid Muzrobovich</i>	
Maktabgacha ta'lim sohasida inson resurslarini rejalashtirishning ahamiyati va mehnat bozori tendensiyalari tahlili	956
<i>N. Sh. Miryusupova</i>	
Emotsional intellektning ahamiyati va uning psixologik hamda fiziologik xususiyatlari.....	960
<i>Bahodirova Shahnoza Rustam qizi</i>	
O'zbek tili darslarida o'quvchilarda PISA topshiriqlarini bajarish ko'nikmalarini shakllantirish.....	964
<i>Kamshat Baymenova</i>	
Pedagogik texnologiyalar zamonaviy o'quv jarayonining muhim omili sifatida.....	967
<i>Kazakov Ne'mat Normurodovich</i>	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarida kreativ kompetentlikni shakllantirishda kasbiy refleksiyaning psixologik-pedagogik asoslari	971
<i>Komiljonova Dilyoraxon</i>	
O'zbek xalq dostonlarini interfaol usullar yordamida o'qitish.....	973
<i>Nurjanova Yulduz Shukirillaevna</i>	
Umumta'lim maktablarida tabiiy fanlarni o'qitishda fanlararo integratsiyani takomillashtirishning tarkibiy-funksional tuzilmasi	976
<i>Qurbonmurotov Eldor Abdusaidovich</i>	
Kasbiy maslahat – maktab o'quvchilarini kasbga yo'naltirishning samarali vositasi sifatida.....	980
<i>Raxmatova Sevara Abdulloevna, Gulyamov Djaxangir Raxmatullaevich</i>	
Umumkasbiy kompetensiyalarni rivojlantirish jarayonida interaktiv metodlardan foydalanish imkoniyatlari	986
<i>Saydullayeva Shahlo Sobir qizi</i>	

Pedagogik modellashtirishning o'ziga xos jihatlari va nazariy asoslari	990
Sharipov A'zamjon Axmadjonovich	
Talabalarda tolerantlik ko'nikmalarini rivojlantirish omillari	994
Valixanov Ilyos Iloxamovich	
Ta'lim texnologiyalarini mashg'ulotlarda qo'llashning o'ziga xos jihatlari.....	998
Valiyev Sarvar Abdusalimovich	
Ishonch – ijtimoiy-psixologik hodisa sifatida	1002
Xo'jamova Kamola To'liqin qizi	
Jahon va O'zbekiston tajribasida kasbiy muloqot kompetensiyalarini shakllantirish yondashuvlari.....	1006
Rajapov Sulaymon Nuraddin o'g'li	
Iqtisodchilarning kasbiy faoliyatida ingliz tilining o'rni va ahamiyati	1010
Samandarova Nargiza Muxammadovna	
Praksiologik yondashuv – pedagogik ta'limning metodologik asosi sifatida.....	1015
Rashidova Zulayho Olimjon qizi	
Talabalarga ingliz tilini o'rgatishda "pen pals" loyihasidan foydalanish modeli.....	1020
Tuymanova Inobat Fozilovna	
Gamifikatsiya asosida ingliz tili darslarini tashkil etish metodlari	1024
Ahmadaliyeva Hilolaxon A'zamjon qizi	
O'zbekistonda ingliz tilini o'rganayotgan yosh o'quvchilarda gapirishga bo'lgan xavotir darajasi: rol o'ynash intervensiyasi	1029
Mannapova Maftunaxon	
Ingliz tili darslarida o'quvchilarning grammatik ko'nikmalarini story-based learning usulidan foydalanib shakllantirish metodikasi	1033
Xalilova Sevara Kamoliddin qizi	
Integrating the Case Study Method Into Teaching Medical English: an Innovative Pedagogical Research.....	1037
Xoshimova Azizaxon Saxobiddinovna	
Boshlang'ich sinf darslarini 4K modeli asosida tashkil qilishning ahamiyati va samaradorligi	1041
Matqurbonova Sevara Ikromjon qizi	
Критерии эффективности системного подхода в образовании и воспитании детей, находящихся на длительном лечении	1044
Алимова Нигора Исраиловна	
Развитие учебной мотивации через дифференцированный подход в преподавании физики.....	1049
А. Б. Камалов, М. П. Серимбетова	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida media savodxonlikni shakllantirish metodikasi	1053
Astanaqulova Nilufar Dilmurod qizi	
Talabalarda web platformadan foydalanish asosida kompyuterli modellashtirish ko'nikmasini rivojlantirish	1058
Xazratqulov Abduvohid Abdurauf o'g'li	
Bo'lajak oligofrenopedagoglarni kasbiy kompetentligini rivojlantirish	1062
Gulyamova Aziza Anvarovna	
Integrativ yondashuv asosida bo'lajak pedagoglarning mantiqiy tafakkurini rivojlantirish muammosining mavjud holati	1066
Solijonov Jasurbek Valeriy o'g'li	
Maktabgacha yoshdagi bolalarni qoidali o'yinlar orqali jismoniy va ruhiy rivojlantirishning shart-sharoitlari	1070
Umarova Mehriniso Ibragim qizi	
Etnomadaniy kompetentlik tushunchasining genezisi va zamonaviy talqinlari	1074
Isomiddinov Asliddin Baxriddin o'g'li	
O'smir qizlarda ijtimoiy-emotsional kompetensiyalarni shakllantirishda ota-onalarning roli	1078
Abdurazoqova Marg'uba Muxammad qizi	
Kreativ fikrlash kompetensiyalarining mazmuni va ahamiyati	1081
Yuldashev Shukrullo	
Eshitishida nuqsoni bo'lgan o'quvchilar nutqining talaffuz tomonini shakllantirishda differensial yondashuv	1086
Abdunazarov Abdumutal Olimovich, Toshpulatova Muxlisa Toshpulot qizi	

Sensor integratsiya asosida aqli zaif o'quvchilarni tarbiyalashda nutqga ta'sir etishning korreksion ahamiyati	1089
<i>Akramova Xafiza Samadovna, Raximova Zarina Shuxrat qizi</i>	
Talabalarning shaxsiy va kasbiy rivojlanishida qadriyatlarining o'rni va ahamiyati.....	1093
<i>Boboxujayev Joxonmirzo Umar o'g'li</i>	
Mediasavodxonlik vositasida bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining tanqidiy fikrlashini rivojlantirishning pedagogik xususiyatlari	1096
<i>Pardayev Asror Ikromvich</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotidagi tarbiyalanuvchilarni sensomotorikasining psixologik strukturasi.....	1099
<i>Parmonova Laylo Ilxomovna</i>	
Формирование эмоционального интеллекта у младших школьников средствами сказкотерапии.....	1102
<i>Мухаммадиева Марифат Мурод кизи</i>	
Fizika ta'limida STEAM texnologiyalaridan foydalanish orqali o'quvchilarda kasbiy va innovatsion kompetensiyalarni shakllantirish.....	1105
<i>Mamatoxunov Yorkin Abduraimjanovich, Soliyeva Mubinabonu Zokirjon qizi</i>	
Bolalik autizmi: logopedik va psixologik yondashuvlar asosida o'rganish	1112
<i>Xalilova Shaxnoza Ikromjon qizi</i>	
O'quvchilarning tasavvur qilish ko'nikmalarini oshirishda tanqidiy fikrlash ko'nikmasining ahamiyati	1114
<i>Mamadjanova Nozima Adxamovna</i>	
Axborot maydonida yoshlar tarbiyasi: axloq va ommaviy madaniyat muammolari.....	1117
<i>Rayxona Surobova</i>	
Raqamli charchoq: onlayn hayotning psixologik oqibatlarini.....	1120
<i>Azizova Shodiya Utkur qizi</i>	
Boshqaruv psixologiyasiga oid terminlarning tarjimada ekvivalentlik xususiyatlari	1123
<i>D. J. Norboyeva</i>	
Dyuzdo sportining yoshlar orasida milliy g'urur va jismoniy madaniyatni shakllantirishdagi roli	1126
<i>Tangriyev Abdullo Tovashovich</i>	

DYUZDO SPORTINING YOSHLAR ORASIDA MILLIY G'URUR VA JISMONIY MADANIYATNI SHAKLLANTIRISHDAGI ROLI

Tangriyev Abdullo Tovashovich

O'zbekiston davlat jismoniy tarbiya va sport universiteti
dotsenti, (PhD) O'zbekiston Dzyudo terma jamoasi a'zosi

Annotatsiya: Ushbu maqolada dyuzdo sportining yoshlar orasida milliy g'urur, jismoniy madaniyat va axloqiy qadriyatlarini shakllantirishdagi o'rni ilmiy asosda tahlil qilingan. Tadqiqotda dyuzdo mashg'ulotlarining tarbiyaviy, psixologik va ijtimoiy ta'siri ko'rsatilib, ularning yoshlar ongida vatanparvarlik, intizom va o'zini nazorat qilish fazilatlarini rivojlantirishdagi ahamiyati ochib berilgan. Shuningdek, ta'lim tizimiga dyuzdo dasturlarini integratsiya qilish hamda murabbiylar malakasini oshirish orqali sohani rivojlantirish istiqbollari yoritilgan.

Kalit so'zlar: dyuzdo, yoshlar, jismoniy madaniyat, milliy g'urur, tarbiya, sport pedagogikasi, vatanparvarlik.

Abstract: This article analyzes the role of judo in shaping national pride, physical culture, and moral values among young people. The research highlights the educational, psychological, and social impact of judo training, emphasizing its importance in developing patriotism, discipline, and self-control in youth. The study also outlines prospects for integrating judo programs into the education system and improving coach training to enhance the sport's developmental potential.

Key words: judo, youth, physical culture, national pride, education, sport pedagogy, patriotism.

Аннотация: В данной статье рассмотрена роль дзюдо в формировании национальной гордости, физической культуры и моральных ценностей среди молодежи. Исследование раскрывает воспитательное, психологическое и социальное влияние занятий дзюдо, подчеркивая их значение в развитии патриотизма, дисциплины и самоконтроля у молодых людей. Также обозначены перспективы интеграции программ дзюдо в систему образования и повышения квалификации тренеров для дальнейшего развития данного направления.

Ключевые слова: дзюдо, молодежь, физическая культура, национальная гордость, воспитание, спортивная педагогика, патриотизм.

KIRISH

Bugungi kunda jismoniy tarbiya va sport jamiyatning har tomonlama rivojlanishida, ayniqsa, yosh avlodni sog'lom va vatanparvar ruhda tarbiyalashda muhim omil sifatida e'tirof etilmoqda. Shu nuqtayi nazardan, dyuzdo sport turi nafaqat jismoniy chiniqish vositasi, balki yoshlarning ma'naviy barkamolligini, milliy g'ururini va irodaviy fazilatlarini shakllantirishda beqiyos ahamiyat kasb etadi. Dyuzdo O'zbekiston sport an'analari tizimida kurash turlarining zamonaviy shakli sifatida shakllangan bo'lib, u yoshlar orasida intizom, hurmat, matonat, o'zini boshqarish va raqibga nisbatan ehtirom kabi insoniy qadriyatlarni mustahkamlaydi.

So'nggi yillarda mamlakatimizda sport sohasini rivojlantirish, yoshlarni xalqaro arenalarda muvaffaqiyatli ishtirok etishga tayyorlash bo'yicha tizimli islohotlar amalga oshirilmoqda. Prezidentimiz tashabbusi bilan qabul qilingan "Yoshlar siyosatini 2030-yilgacha rivojlantirish strategiyasi"da jismoniy tarbiya va sportni yoshlar ongida milliy g'ururni mustahkamlovchi omil sifatida rivojlantirish ustuvor yo'nalishlardan biri sifatida belgilangan. Shu jarayonda dyuzdo sporti yoshlar orasida sog'lom turmush tarzini ommalashtirish, vatanparvarlik ruhini kuchaytirish hamda xalqaro sport maydonlarida O'zbekiston bayrog'ini baland ko'taruvchi avlodni tarbiyalashda muhim o'rin tutmoqda.

Mazkur tadqiqotning dolzarbligi shundan iboratki, dyuzdo sportining yoshlar tarbiyasidagi ijtimoiy, psixologik va pedagogik jihatlarini chuqur tahlil etish orqali ularning milliy o'zlikni anglash, g'urur va mas'uliyat hissini rivojlantirishdagi ta'sirini aniqlash zarurati paydo bo'lmoqda. Shuningdek, dyuzdo mashg'ulotlari jarayonida shakllanadigan jismoniy madaniyatning jamiyatning umumiy madaniy rivojlanishiga qo'shayotgan hissasini o'rganish ham ushbu mavzuning ilmiy va amaliy ahamiyatini belgilaydi.

Shu bois, maqolada dyuzdo sportining yoshlar orasida milliy g'urur, irodaviy barkamollik va jismoniy madaniyatni shakllantirishdagi roli har tomonlama tahlil qilinadi, mavjud tajriba va ilmiy yondashuvlar asosida ushbu sport turining ijtimoiy-ma'naviy ahamiyati ochib beriladi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Dyuzdo konsepsiyasining pedagogik asoslarini o'rganishda Jigoro Kano'ning qarashlari markaziy o'rin tutadi. Kano dyuzdoni faqat jang san'ati emas, balki insonni jismonan va axloqan tarbiyalashning tizimli usuli sifatida talqin qiladi. U randori va kuzushi prinsiplari orqali intizom, o'zini boshqarish hamda hamkorlik tamoyillarini singdirishni maqsad qilgan. Kano'ning ta'kidlashicha, dyuzdo mashg'ulotlari yoshlarning ma'naviy va axloqiy yetukligini shakllantirishga xizmat qiladi, shu bois ularni ta'limiy faoliyatning ajralmas qismi sifatida ko'rish lozim.

Sport sotsiologiyasi adabiyotlari sport va milliy identitet o'rtasidagi o'zaro bog'liqlikni chuqur tahlil qiladi. Joseph Maguire ishlarida sport globalizatsiya jarayonida milliy identitet va nostalgiya mexanizmlarining qanday transformatsiyalanishini ko'rsatadi. Maguire'ning fikricha, sportdagi yutuqlar va xalqaro maydondagi muvaffaqiyatlar jamiyatlarda milliy g'ururni mustahkamlashga xizmat qiladi. Ayniqsa, yoshlar orasida milliy g'oya va vatanparvarlik tuyg'ularini shakllantirishda bu mexanizm kuchli psixologik ta'sir ko'rsatadi. Shu bilan birga, sport tadbirlari va elita darajasidagi muvaffaqiyatlar jamoaviy identifikatsiya vositasi sifatida milliy birlikni mustahkamlaydi.

Ijtimoiy-pedagogik nuqtayi nazardan, Jay Coakley'ning sport sotsiologiyasi bo'yicha izlanmalari sportning jamiyatdagi o'rni va funksiyalarini tizimli tarzda yoritadi. Coakley sportni ijtimoiy integratsiya, qoidalarga asoslangan xulq-atvorni shakllantirish va madaniy qadriyatlarni uzatish vositasi sifatida ko'radi. U yoshlarning sport orqali jamiyatga moslashuvi, jamoaviylik, yetakchilik va mas'uliyat tuyg'ularini rivojlantirish jarayonlarini tahlil qiladi. Ushbu nazariy baza dyuzdo mashg'ulotlarining pedagogik, sotsiokulturn va axloqiy jihatlarini ilmiy asoslash uchun muhim ahamiyatga ega.

Dyuzdoning jismoniy madaniyat va sog'lom turmush tarzini shakllantirishdagi roli sport-biologik tadqiqotlarda keng o'rganilgan. Emerson Franchini va hamkorlarining izlanishlari shuni ko'rsatadiki, dyuzdo sportchilari yuqori darajadagi anaerob quvvat, past tana yog'i foizi hamda muvozanat va boshqaruvchanlik kabi fiziologik xususiyatlarga ega. Bu jihatlar yoshlar uchun jismoniy madaniyatning amaliy ifodasi bo'lib, ularni sog'lom hayot tarziga rag'batlantiradi. Shu bilan birga, fiziologik tayyorgarlik jarayoni yoshlarning intizom, qat'iyat va o'zini boshqarish ko'nikmalarini mustahkamlaydi, bu esa ma'naviy tarbiya bilan uzviy bog'liqdir.

So'nggi yillarda olib borilgan tadqiqotlar sport va milliy g'urur o'rtasidagi aloqani yoshlar psixologiyasi nuqtayi nazaridan o'rganishga yo'naltirilgan. Empirik natijalar xalqaro musobaqalar va yirik sport tadbirlari jarayonida yoshlar orasida milliy g'urur va ijtimoiy birlashuv hissining ortishini ko'rsatadi. Bunday tajribalar yoshlarning identitetini mustahkamlash va ularni faol fuqarolik pozitsiyasiga yo'naltirishda muhim ahamiyat kasb etadi. Shu sababli, mahalliy va milliy judo maktablari orqali tashkil etilgan ta'limiy dasturlar yoshlar orasida vatanparvarlik va jismoniy madaniyatni rivojlantirishda samarali vosita sifatida qaralmoqda.

Mahalliy amaliy tadqiqotlar esa dyuzdo bo'yicha maktab va klub tizimlarining pedagogik komponentlarini kuchaytirish yoshlarning ijtimoiy ko'nikmalari, mehnatsevarlik va hurmat kabi qadriyatlarini rivojlantirishga yordam berishini ko'rsatadi. Yangi tahliliy ishlarda sport tadbirlari, turizm va jamoaviy identifikatsiya jarayonlarini o'lchash bo'yicha metodologik yondashuvlar ishlab chiqilmoqda. Bu yondashuvlar dyuzdo pedagogikasi-ning samaradorligini baholash hamda tarbiyaviy dasturlarni ilmiy asoslashda qo'llanilishi mumkin.

Xalqaro, sotsiologik va biologik-pedagogik adabiyotlar dyuzdoni nafaqat jismoniy tayyorgarlik vositasi, balki yoshlarning ma'naviy, axloqiy va milliy identitetini shakllantiruvchi kompleks tarbiya tizimi sifatida talqin etadi. Kano'ning ta'limiy falsafasi, Maguire'ning milliy identitet haqidagi tahlillari, Coakley'ning sotsiologik izlanishlari hamda Franchini va boshqa tadqiqotchilarning fiziologik natijalari birgalikda dyuzdoning yoshlar tarbiyasidagi multifunksional rolini asoslaydi. Shu ilmiy bazaga tayanib, mahalliy kontekst uchun dyuzdo pedagogik dasturlarini milliy tarbiya elementlari bilan uyg'unlashtirish va ularni ta'lim tizimida amaliyotga joriy etish maqsadga muvofiqdir.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Tadqiqotda asosiy ma'lumotlar O'zbekiston va xalqaro judo federatsiyalarining rasmiy statistik hisobotlari, sport ta'lim muassasalari faoliyati bo'yicha kuzatuvlar hamda yosh sportchilar va murabbiylar bilan o'tkazilgan so'rovnoma orqali olindi. Olingan ma'lumotlar tahlilida taqqoslash, korrelyatsion hamda kontent tahlil usullari qo'llanilib, dyuzdoning tarbiyaviy va ijtimoiy ta'siri baholandi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Zamonaviy jamiyatda sport nafaqat jismoniy tayyorgarlik yoki musobaqalardagi g'alabalar bilan chegaralanadi, balki u yoshlar ongida milliy g'urur, irodaviy mustahkamlik va sog'lom dunyoqarashni shakllantiruvchi ijtimoiy-pedagogik hodisaga aylanmoqda. Shu jihatdan dyuzdo sporti O'zbekiston sharoitida yoshlarning jismoniy madaniyatini rivojlantirish, ularni ma'naviy jihatdan yetuk, vatanparvar, mas'uliyatli shaxslar sifatida shakllantirishda alohida ahamiyat kasb etadi. Dyuzdo sportining falsafasi "ju" – ya'ni moslashuvchanlik, muvozanat va o'zaro hurmat tamoyillariga tayanadi. Bu tamoyillar sport mashg'ulotlari orqali yoshlarning ichki dunyosiga singadi va ularning hayotiy qarashlari hamda axloqiy xatti-harakatlarini shakllantiradi (1-jadval).

1-jadval: Dyuzdo sportining yoshlar rivojlanishiga ko'rsatadigan asosiy ta'sir yo'nalishlari

Yo'nalish	Ta'sir mazmuni	Kutilayotgan natijalar
Jismoniy rivojlanish	Mashg'ulotlar orqali chaqqonlik, muvozanat, kuch va chidamlilikni rivojlantirish	Sog'lom organizm, yuqori jismoniy tayyorgarlik, sportga barqaror qiziqish
Psixologik barqarorlik	Raqobat jarayonida stressni yengish, o'zini boshqarish va diqqatni jamlashni o'rganish	O'ziga ishonch, sabr-toqat, ruhiy barqarorlik va motivatsiya
Axloqiy tarbiya	"Hurmat", "halollik", "jasorat" qadriyatlarini amaliy o'rganish	O'zaro hurmat, intizom, mas'uliyatli xulq va ijobiy ijtimoiy fazilatlar
Milliy g'urur	Dyuzdo orqali xalqaro musobaqalarda mamlakat nomini yuksaltirish	Vatanparvarlik, milliy o'zlikni anglash, jamiyatda faol fuqarolik pozitsiyasi
Ijtimoiy integratsiya	Jamoaviy mashg'ulotlar, o'zaro yordam va hamkorlik madaniyatini shakllantirish	Jamoaviylik, liderlik qobiliyati, kommunikativ kompetensiya
Ta'limiy ahamiyat	Dyuzdoni ta'lim jarayoniga integratsiya qilish, sport va o'qish uyg'unligini ta'minlash	Shaxsning har tomonlama kamoloti, aqliy va jismoniy rivojlanish muvozanati

Mazkur jadval dyuzdoning yoshlar rivojlanishidagi kompleks ta'sir yo'nalishlarini ko'rsatadi. Avvalo, dyuzdo jismoniy faollikni oshirish bilan birga, sportchini sog'lom turmush tarziga undaydi. Psixologik jihatdan, u yoshlarni stressga bardoshli, irodali va maqsadga yo'naltirilgan bo'lishga o'rgatadi. Axloqiy tomondan esa, dyuzdo mashg'ulotlari orqali yoshlar "hurmat", "halollik" va "jasorat" kabi universal qadriyatlarni o'zlashtiradi, bu ularning kundalik xulq-atvorida namoyon bo'ladi. Milliy g'urur komponenti esa ayniqsa muhim: sportchi o'z g'alabasi orqali Vatan sha'nini himoya qiladi, bu esa yoshlar orasida vatanparvarlik ruhini kuchaytiradi. Ijtimoiy jihatdan, jamoaviy mashg'ulotlar yoshlarni muloqot, hamkorlik va liderlikka o'rgatadi. Ta'limiy nuqtayi nazardan dyuzdoning o'qish jarayoniga integratsiyasi o'quvchilarning intellektual va jismoniy rivojlanishini uyg'unlashtiradi. Shu bois, dyuzdo yoshlarni har tomonlama – jismoniy, ruhiy, axloqiy va ijtimoiy jihatdan barkamol shaxs sifatida shakllantiruvchi samarali vosita sifatida e'tirof etilishi mumkin.

Dyuzdoning yoshlar ongidagi tarbiyaviy ahamiyati birinchi navbatda intizom, irodaviy mustahkamlik va o'zini nazorat qilish fazilatlarini rivojlantirishda ko'rinadi. Mashg'ulotlar jarayonida qat'iyat, sabr-toqat, o'z harakatlarini muvofiqlashtirish va raqibga hurmat bilan yondashish asosiy tamoyil sifatida shakllanadi. Bu jarayon shunchaki sport texnikasini o'zlashtirish emas, balki hayot falsafasini, axloqiy tamoyillarni anglash jarayonidir. Ayniqsa, yoshlar uchun dyuzdo darslari jismoniy kuchni to'g'ri yo'naltirish, his-tuyg'ularni nazorat qilish, yengilganda ham o'zini tuta bilish, g'alaba qozonganda esa kamtarlikni saqlashni o'rgatadi. Shu orqali sport shaxs kamolotiga xizmat qiluvchi ijtimoiy institut sifatida namoyon bo'ladi.

Milliy g'ururni shakllantirishda dyuzdoning o'рни yanada chuqurroq. Sportchining kiyimi, salomlashish madaniyati, kurash jarayonidagi odob qoidalari – bularning barchasi insonda tartib, hurmat va an'anaga sodiqlik hissini kuchaytiradi. Bu qadriyatlar yoshlarning o'z milliy ildizlarini, xalqning madaniy merosini anglashida muhim o'rin tutadi. O'zbekiston sportchilarining xalqaro maydonlarda erishgan yutuqlari esa yosh avlodda "men ham Vatanim nomini yuksaltira olaman" degan ruhiy turtkini uyg'otadi. Shu jihatdan dyuzdo milliy o'zlikni anglash va milliy g'ururni shakllantirishda kuchli psixologik mexanizm sifatida xizmat qiladi.

Shuningdek, dyuzdo mashg'ulotlari yoshlarning jismoniy madaniyatini shakllantirishda kompleks ta'sir ko'rsatadi. Bu jarayon tananing barcha mushak guruhlarini ishga soladi, koordinatsiya, muvozanat, chaqqonlik, reaksiya tezligini rivojlantiradi. Ammo jismoniy madaniyat faqat mushak faoliyati emas – u sog'lom turmush tarzini ongli ravishda tanlash, organizm imkoniyatlarini to'g'ri boshqarish, to'g'ri ovqatlanish, dam olish va stressni boshqarish madaniyatidir. Dyuzdo bilan shug'ullanuvchi yoshlar bu tamoyillarni sport zalidan tashqariga – kundalik hayotga ko'chiradilar. Natijada ular nafaqat kuchli sportchilar, balki sog'lom hayot tarzini olib boruvchi, o'z organizmiga mas'uliyat bilan qaraydigan shaxs sifatida shakllanadi.

Dyuzdo mashg'ulotlarining ijtimoiy va psixologik afzalliklari ham e'tiborga loyiq.

Birinchidan, bu sport turi yoshlarni jamoaviy ruhda tarbiyalaydi: ular birgalikda mashq qilishadi, raqiblarini do'st sifatida ko'rishadi, hamkorlikni qadrlashni o'rganishadi.

Ikkinchidan, judo yoshlar orasida stressga bardoshlilikni oshiradi. Har bir raqobat jarayonida ularda hissiy barqarorlik, muvozanatni saqlash qobiliyati mustahkamlanadi.

Uchinchi tomondan, dyuzdo o'z imkoniyatlariga ishonch hissini kuchaytiradi. Yosh sportchi har bir muvaffaqiyat orqali o'z mehnati natijasini ko'radi, bu esa unda o'ziga nisbatan ijobiy munosabatni shakllantiradi.

Bugungi globallashtirish sharoitida yoshlar ongiga turli g'oyalar, axborot oqimlari ta'sir ko'rsatmoqda. Shu fon sharoitida milliy g'urur va vatanparvarlik tuyg'ularini mustahkamlovchi omillar nihoyatda zarur. Dyuzdo ana shunday vositalardan biridir. Chunki bu sport turi yoshlarni jismonan chiniqtiribgina qolmay, ularning ichki dunyosida milliy o'zlik, an'anaga sodiqlik va yurt sha'nini himoya qilish ruhini shakllantiradi. Sport orqali tarbiya konsepsiyasi shuni ko'rsatadiki, jismoniy faoliyat orqali o'qituvchi yosh ongiga axloqiy qadriyatlarni singdirish imkoniyatiga ega. Dyuzdo mashg'ulotlarida "hurmat", "halollik", "jasorat" kabi tushunchalar har bir harakat bilan bog'lanadi. Shu tariqa u sportdan ham ko'ra kengroq – madaniy va axloqiy maktab vazifasini bajaradi.

Pedagogik nuqtayi nazardan olganda, dyuzdo yoshlarning ijtimoiylashuv jarayonida o'zgarmas o'rin tutadi. Mashg'ulotlar orqali ular ierarxiya va intizomni qabul qilish, kattalarga hurmat, tengdoshlariga yordam, kichiklarga g'amxo'rlik tamoyillarini o'zlashtiradi. Murabbiy esa bu jarayonda nafaqat texnik bilim beruvchi, balki axloqiy yo'l boshchi sifatida chiqadi. Aynan shu jihat dyuzdoni boshqa sport turlaridan ajratib turadi – u shaxsni sportchi sifatida emas, balki jamiyat a'zosi sifatida tarbiyalaydi.

Psixologik jihatdan esa, dyuzdo yoshlarning o'z "men"ini topish jarayonida muhim rol o'ynaydi. Kurash paytida ular o'z imkoniyatlarini sinovdan o'tkazadi, muvaffaqiyatsizliklarga dosh berishni o'rganadi, bu esa hayotda mustahkamlik va qat'iyatlilik sifatlarini rivojlantiradi. Raqibni mag'lub etishdan ko'ra, o'z qo'rquvi, shubhasi va dangasaligini yengish muhimroq ekanini anglaydi. Shu jihatdan dyuzdo o'z-o'zini yengish falsafasini yosh ongiga singdiradi. Bu falsafa hayotda to'siqlarga bardosh berish, mustaqil qaror qabul qilish va maqsad sari intilish qobiliyatini shakllantiradi.

Shuningdek, dyuzdoning tarbiyaviy roli milliy g'ururni amaliy shaklda mustahkamlashda yaqqol ko'rinadi. Har bir xalq o'z yosh avlodini jismonan sog'lom, ma'naviy barkamol qilib tarbiyalash orqali millat kelajagini kafolatlaydi. O'zbekiston sportchilari, xususan, dyuzdochilar xalqaro musobaqalarda erishayotgan muvaffaqiyatlar orqali mamlakat nufuzini oshirmoqda. Bu jarayon yoshlar uchun ibrat manbai bo'lib, ularni mehnatsevarlik, qat'iyat va vatanparvarlik ruhida tarbiyalaydi. Har bir medal, har bir g'alaba yoshlar ongida "bu mening xalqimning kuchi" degan faxr tuyg'usini uyg'otadi.

Jismoniy madaniyatni shakllantirish nuqtayi nazaridan dyuzdo mashg'ulotlarining samaradorligi tizimlilik va uzluksizlik bilan belgilanadi. Mashg'ulotlar rejasi yoshlarning fiziologik rivojlanish bosqichlariga moslashtirilgan bo'lib, bunda harakat koordinatsiyasi, kuch, chaqqonlik va tezlik bosqichma-bosqich rivojlantiriladi. Shu jarayonda murabbiy yosh sportchining nafaqat jismoniy, balki ruhiy holatini ham nazorat qiladi. Chunki dyuzdoda ruhiy barqarorlik va irodaviy tayyorgarlik g'alabani muhim omillaridan biridir. Shuningdek, mashg'ulotlar davomida sportchilar o'z sog'lig'ini asrash, shikastlanishlarning oldini olish, to'g'ri tiklanish usullarini o'rganishadi, bu esa umumiy jismoniy madaniyatning tarkibiy qismi hisoblanadi.

Dyuzdo sporti ta'lim muassasalari tizimida ham o'zining o'рни va samaradorligini namoyon etmoqda. Maktab va kollejlarda qoshida tashkil etilgan sport to'garaklari orqali yoshlar bo'sh vaqtlarini mazmunli o'tkazish, salbiy illatlardan yiroq turish, o'z kuchini foydali yo'nalishga sarflash imkoniyatiga ega bo'lmoqda. Bu jarayon ijtimoiy barqarorlikka, sog'lom muhitni shakllantirishga ham xizmat qiladi. Shuningdek, dyuzdo musobaqalari yoshlar orasida sog'lom raqobat, do'stlik va hurmat muhitini mustahkamlaydi.

Amaliy jihatdan qaraganda, dyuzdo yoshlarning o'z jismoniy va psixologik imkoniyatlarini ochib beruvchi muhim vosita hisoblanadi. Ularning o'z-o'zini anglash jarayoni, hayotda o'z o'rnini topish va maqsad sari intilish motivatsiyasi aynan sport muhitida shakllanadi. Shu ma'noda dyuzdo yoshlar ijtimoiylashuvining samarali modeli bo'lib, u milliy g'urur, jismoniy madaniyat, axloqiy barkamollik va ijtimoiy mas'uliyatni uyg'unlashtiradi.

Shunday qilib, dyuzdo sporti yoshlar orasida jismoniy barkamollikni shakllantirish bilan birga, ularning ichki dunyosida milliy g'urur, vatanparvarlik, intizom va axloqiy yetuklikni rivojlantiradi. Bu sport turi shaxsning jismoniy, ruhiy va ma'naviy jihatdan uyg'un rivojlanishini ta'minlovchi murakkab, ammo samarali tarbiya vositasidir. O'zbekiston sharoitida dyuzdo milliy qadriyatlar, sport an'analari va zamonaviy ta'lim falsafasini birlashtirgan ijtimoiy institut sifatida yosh avlodni tarbiyalashda beqiyos ahamiyatga ega. Shu bois bu sohani qo'llab-quvvatlash, ilmiy-metodik asoslarini kuchaytirish va keng ommalashtirish nafaqat sport sohasining, balki butun jamiyatning ma'naviy poydevorini mustahkamlashga xizmat qiladi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

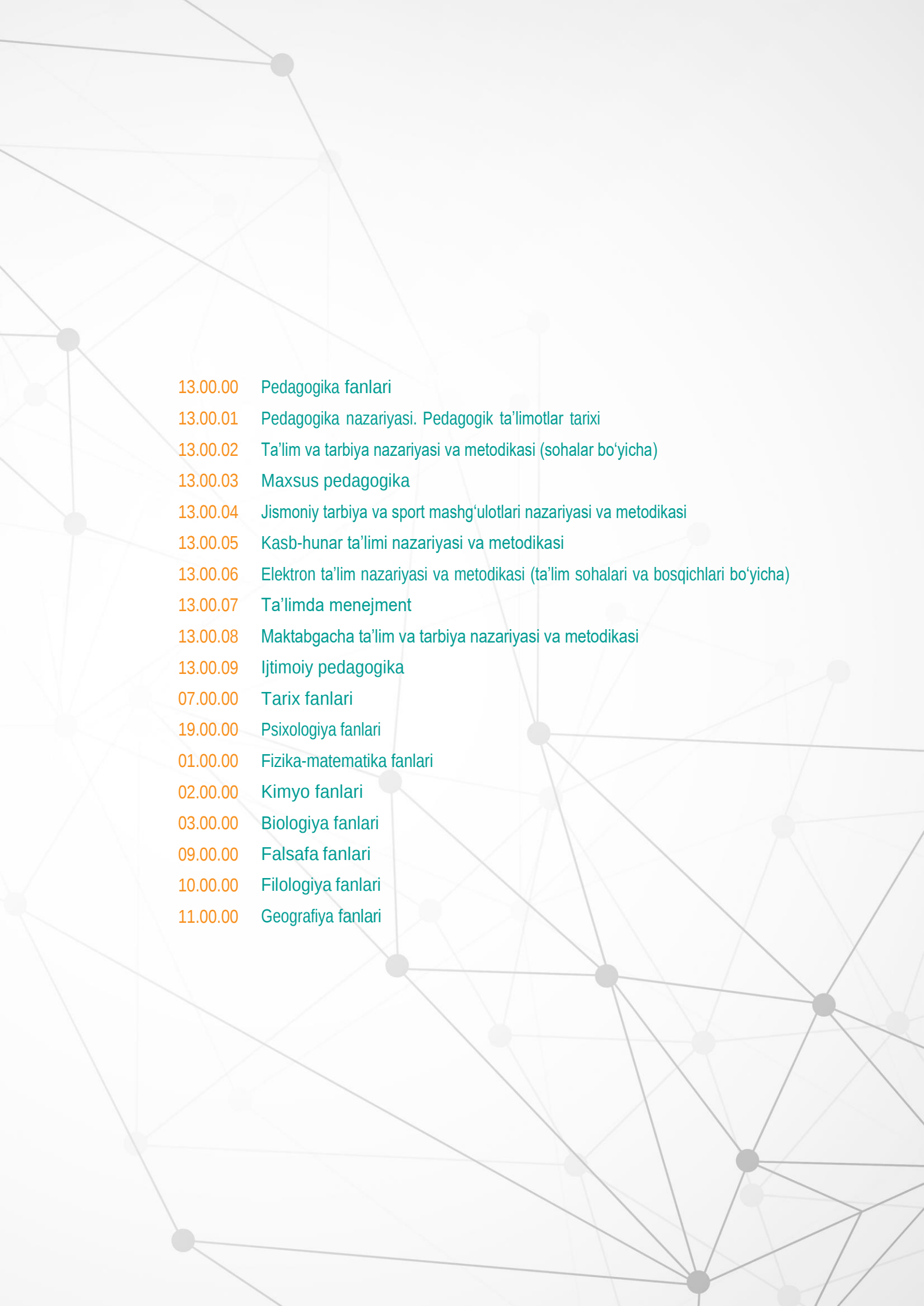
Dyuzdo sportining yoshlar orasida milliy g'urur va jismoniy madaniyatni shakllantirishdagi roli chuqur ijtimoiy va tarbiyaviy mazmunga ega. U nafaqat sport intizomi sifatida, balki yoshlarni vatanparvarlik, hurmat, jasorat va axloqiy barkamollik ruhida tarbiyalaydigan ijtimoiy institut sifatida ham muhim ahamiyat kasb etadi. Dyuzdo orqali shakllanadigan intizom, sabr-toqat va o'zini nazorat qilish qobiliyati yoshlarning ma'naviy kamolotini mustahkamlaydi hamda ularni jamiyatning faol, mas'uliyatli a'zolari sifatida shakllantiradi. Bu sport turi jismoniy tayyorgarlik bilan bir qatorda psixologik va axloqiy yetuklikni rivojlantirib, shaxsning har tomonlama kamol topishiga xizmat qiladi.

Sohani rivojlantirish nuqtayi nazaridan eng muhim masalalardan biri – dyuzdoning ta'lim tizimiga chuqur integratsiyasini ta'minlashdir. Maktab va oliy ta'lim muassasalarida dyuzdo to'garaklari, maxsus sport maktablari va iqtidorli yoshlarni tayyorlash markazlarini ko'paytirish zarur. Shu bilan birga, murabbiylar malakasini oshirish, sport metodikasini xalqaro standartlarga moslashtirish ham muhim ahamiyatga ega. Ilmiy-tadqiqot ishlari orqali dyuzdoning psixologik, fiziologik va pedagogik ta'sir mexanizmlarini o'rganish, milliy sport pedagogikasiga asoslangan yangi dasturlar ishlab chiqish yoshlar tarbiyasida ushbu sport turining samaradorligini yanada oshiradi.

Davlat siyosati darajasida dyuzdo sportini qo'llab-quvvatlash, sport infratuzilmasini modernizatsiya qilish va xalqaro musobaqalarda ishtirok etuvchi yosh sportchilarni moddiy hamda ma'naviy rag'batlantirish zarur. Aholi, xususan, o'smirlar o'rtasida sog'lom turmush tarzini targ'ib etish, dyuzdo musobaqalarini ommaviy madaniy tadbirlarga aylantirish milliy g'ururni yanada kuchaytiradi. Shu yo'sinda dyuzdo nafaqat sport turi, balki yoshlarning jismoniy madaniyati, milliy o'zligi va ijtimoiy faol fuqarolik mas'uliyatini shakllantiruvchi kuchli ma'naviy platformaga aylanadi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Nakajima T., Thompson L. Judo and the process of nation-building in Japan: Kanō Jigorō and the formation of Kōdōkan judo. – *Asia Pacific Journal of Sport and Social Science*, 2012. – 97-110 b.
2. de Souza Ribeiro A., Werneck F., Vieira J.G., Sant'Ana L., Johnston K., Baker J., Macedo Vianna J. Talent identification and development in judo: A systematic review. – *Current Issues in Sport Science (CISS)*, 2025. – (vol.9 no.1)
3. Vorobeikin A., Hassoon A., Kurbanbaeva N., Sushchenko V., Glukhov A., Zimonovsky A., Shulman E., Rudenko D., Zhuiko D. Formation of motivation for judo classes in 9–10-year-old children. – *European Journal of Sport and Exercise Science*, 2025. – (pdf)
4. Lee B.J. A study on the birth and globalization of sports originated ... – (article) 2016. – (PMC)
5. Ciaccioni S. Intergenerational Judo: Synthesising Evidence. – (PMC) 2024.
6. Dubinsky Y. An Exploratory Discussion on Country Image in Tokyo 2020. – *Sport in Society*, 2024.
7. Nolte P.L. Original Article Judo as a tool to reinforce value-based ... – *EFSUPIT journal*, 2023.
8. Kavoura A., Ryba T.V. Identity tensions in dual career: the discursive construction of future selves by female Finnish judo athletes. – *Sport in Society*, 2020.
9. Sacripanti A., De Blasis T. Safety on Judo Children: Methodology and Results. – arXiv preprint, 2017.
10. Sacripanti A. A Biomechanical Reassessment of the Scientific Foundations of Jigoro Kano's Kodokan Judo. – Arxiv preprint, 2012.
11. Tamminen K. A review of the interpersonal experience, expression, and regulation of emotions in sport. – *Sport Psychology literature*, 2024.
12. Garbeloto F. A New Developmental Approach for Judo Focusing on Health. – PMC article, 2023.
13. Marqués-Sánchez P., Benítez-Andrades J.A., Calvo Sánchez M.D., Arias N. The socialisation of the adolescent who carries out team sports: a transversal study of centrality with a social network analysis. – 2024.
14. Solmoe G.E. Martial Arts Diplomacy: Japanese Judo Delegations and ... – 2024.
15. Gutierrez-García C., et al. Effects of judo participation in children: a systematic review. – *Kinesiology & Coaching*, 2018.

-
- 13.00.00 Pedagogika fanlari
- 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
- 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
- 13.00.03 Maxsus pedagogika
- 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
- 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
- 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
- 13.00.07 Ta'limda menejment
- 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
- 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
- 07.00.00 Tarix fanlari
- 19.00.00 Psixologiya fanlari
- 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
- 02.00.00 Kimyo fanlari
- 03.00.00 Biologiya fanlari
- 09.00.00 Falsafa fanlari
- 10.00.00 Filologiya fanlari
- 11.00.00 Geografiya fanlari

AKTABGACHA VA AKTAB TA'LIMI

Mas'ul muharrir: Ramzidin Ashurov

Ingliz tili muharriri: Murod Xoliyorov

Musahhih: Alibek Zokirov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2025. №9

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali 26.09.2023-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №C-5669363 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: № 136361.

Manzilimiz: Toshkent shahar, Yunusobod tumani
19-mavze, 17-uy.